

Dossier de premsa

**Vols pujar
a les golfes
del Museu?**

Nova presentació
de la Sala de
les diversions

A partir del
28.11.2020

Museu Frederic Marès. Plaça de Sant Iu, 5
08002 Barcelona
barcelona.cat/museumares
facebook.com/MuseuFredericMares
twitter.com/MuseuFMares

Vols pujar a les golfes del Museu?

Nova presentació de la Sala de les diversions

- La Sala de les diversions, situada a la tercera planta del Museu, és un referent de l'oci i les diversions de la Barcelona del segle XIX i principis del XX.
- Actualització museogràfica centrada en l'adequació de l'espai i millora de l'accessibilitat, la nova il·luminació i la recuperació de la col·lecció d'autòmats.
- Els objectes exposats a la sala despertaran els records i emocions dels visitants, que viuran una experiència singular.

El 28 de novembre de 2020 s'obre de nou al públic la Sala de les diversions, un espai referent del món de l'oci i la diversió antics a Barcelona, visitable en el seu emplaçament actual des de 1981. Amb aquesta reobertura, recuperem i actualitzem un espai museístic de la ciutat; un

patrimoni que de ben segur captivarà el públic de totes les edats i evocarà el passat a través de les emocions i la curiositat que desperten els objectes exposats.

Làmina de moda

Gravat calcogràfic acolorit. França, mitjan del segle XIX

Museu Frederic Marès © Foto: Guillem F-H

La Sala de les diversions és la darrera del Gabinet del col·leccionista, l'única situada a la tercera planta de l'edifici i, per tant, la sala amb la que el visitant posa punt i final al seu recorregut pel Museu. El títol de la nova presentació ja ens deixa entreveure la seva situació, alhora que ens transporta a aquell espai de les cases i edificis antics on sovint es guardaven els objectes en desús: 'Vols pujar a les golfes del Museu?' Sota aquest lema, objectes i andròmines entranyables, abandonats i oblidats que pertanyien als nostres avantpassats ara cobren vida a través de la nostra mirada actual i a partir d'una posada en escena adequada.

Les diferents intervencions i millores de les condicions expositives que s'han portat a terme en altres sales del Gabinet del col·leccionista s'han realitzat respectant l'estret lligam entre les peces i el seu marc expositiu, és a dir, entre

el contingut i el continent, que conforma una museografia molt personal ideada per Frederic Marès.

Partint d'aquesta premissa, es pretén que la Sala de les diversions passi a formar part de l'imaginari de tots els qui s'apropin a visitar el Museu, fent que la visita esdevingui una vivència única i diferent que perduri en la memòria. La nova museografia de la sala, pensada per potenciar una lectura emocional de les col·leccions, arribarà directa al cor dels visitants i generarà en ells un impacte basat en els records i els sentiments que aquests susciten.

Làmina de moda

Gravat calcogràfic acolorit. França, mitjan del segle XIX

Museu Frederic Marès © Foto: Guillem F-H

Així doncs, convida a redescobrir les col·leccions tan singulars que componen la Sala de les diversions i tan lligades íntimament a la persona que les va fer possible: Frederic Marès, escultor i el més gran col·leccionista català del segle XX. I és que no podem oblidar que la principal intenció sobre la que s'ha projectat aquesta nova presentació és fer prevaldre i millorar, en la mesura del possible, la idea original de Marès de concebre un museu sentimental.

Quines són les principals novetats de la sala?

La remodelació duta a terme durant aquest últim any s'ha treballat, sobretot, en tres aspectes:

Adequació de l'espai i accessibilitat

S'han renovat els espais de connexió amb la sala, de manera que els visitants comencin a submergir-se en aquest món de records fins i tot abans de creuar la porta. També s'ha augmentat l'alçada i ampla de pas en dos punts concrets de l'accés.

Així mateix, s'ha incorporat una plataforma elevadora que salva el desnivell de l'escala d'accés a la sala i facilita així l'accessibilitat a persones amb mobilitat reduïda.

Il·luminació

La il·luminació és, sens dubte, el canvi més destacat que ha experimentat la sala, a través del qual s'aconsegueix una llum ambiental que evoca aquesta atmosfera singular i que transporta al passat, quan els objectes que s'exhibeixen a la sala tenien vida pròpia.

Per altra banda, s'ha substituït la il·luminació interior d'alguns mobles expositors, de manera que s'atorga un major protagonisme als objectes exposats, com per exemple els diorames que exhibeixen teatres de paper.

Ambdós tipus d'il·luminació, tant la general com la de les vitrines expositores, incorporen ara un nou sistema de llums LED que s'activa al mateix temps a través d'una cèl·lula fotoelèctrica de detecció de moviment, complint amb els criteris de sostenibilitat i de conservació, atesa l'alta sensibilitat a la llum de les diferents peces exposades.

Autòmats, una col·lecció recuperada

La col·lecció d'autòmats pren especial rellevància en aquesta nova presentació, ja que s'ha restaurat el mecanisme d'una dotzena de peces, les quals han recuperat el moviment original i la música que les caracteritzava. La intervenció ha estat portada a terme per Lluís Ribas, conservador-restaurador del Museu dels Autòmats del Parc d'Atraccions del Tibidabo.

El visitant podrà veure'ls en moviment gràcies al curtmetratge *Màgia mecànica*, de l'artista Xavier (Xavier Vilató), que s'emet en format bucle en una pantalla a la mateixa sala amb l'objectiu de documentar la vida d'aquests autòmats i preservar-ne, al mateix temps, el seu fràgil mecanisme.

A més, aquesta col·lecció s'exposa en unes noves vitrines adaptades a la sala i una de les peces destacades, el pallasso equilibrista, s'exhibeix en una vitrina ex profés que permetrà gaudir del moviment de la peça en ocasions puntuals.

Quines col·leccions hi podem trobar?

A la Sala de les diversions s'exposen les col·leccions relacionades amb l'oci i la diversió barcelonina del segle XIX i principis del XX, que es poden extrapol·lar a altres ciutats europees.

Centenars d'objectes ens evoquen el concepte de l'oci i el joc, així com els espais lúdics d'aquella societat: joguines, jocs de taula o d'enginy, òperes, concerts, representacions teatrals, curses de braus o funcions de circ. En definitiva, col·leccions que expliquen en què consistia l'entreteniment d'infants i adults, des de l'àmbit privat a l'espectacle de masses i de continguts diversos, dels més cultes als més populars.

Col·leccions destacades:

Soldadets de plom

Una extensa col·lecció de soldats i figures de plom del segle XIX i la primera meitat del XX, amb una bona representació dels tallers barcelonins Ortelli i Leonart i dels més destacats fabricants europeus.

Teatres de paper

Un ampli conjunt de teatres de paper, muntats en mobles a mida o bé en làmines per retallar, de les principals cases editores alemanyes i franceses, així com una extensa mostra de l'editorial barcelonina Paluzie. Com a precedent al teatre de paper destaquen els set diorames setcentistes del gravador alemany Martin Engelbrecht.

Música, teatre i circ

Un ampli ventall gràfic de diverses manifestacions culturals del segle XIX: cobertes de partitures musicals majoritàriament franceses; cobertes de llibrets de teatre líric d'obres representades a Barcelona, al Teatre Principal i al Gran Teatre del Liceu; fotografies d'artistes internacionals i d'actors de teatre català; i impresos i fotografies de teatre, circ i curses de braus celebrades a Barcelona i dels seus protagonistes.

Música mecànica

Un grup d'objectes que ens evoquen l'entrada de la música a l'àmbit privat: des de delicades caixes de música europees a altres objectes mecànics musicals com un manopan, pianoles, orguenets de mà, fonògrafs, gramòfons o tocadiscs. Tots ells objectes que permetien escoltar melodies consolidades de grans compositors o difonien les noves modes musicals.

El joc imprès

Jocs de taula impresos, com ara els jocs de l'oca, de l'assalt o el Biribisse, alguns dels quals són encara ben vigents. Jocs populars que permetien aplegar diversos jugadors entorn d'una taula. En l'àmbit de l'oci sobre paper també cal destacar les més de vint auques catalanes del segle XIX, que permeten entendre com aquests impresos ajudaven a la transmissió de coneixement.

Visors estereoscòpics

Una variada col·lecció de visors de mides i formes diferents que acostaven la tridimensionalitat a través de la fotografia i que donaven conèixer llocs llunyans o personatges històrics, evocaven records familiars i fins i tot recreaven escenes eròtiques.

Precinema i cinema

La fascinació de la imatge en moviment: del zoòtrop, el praxinoscopi o la llanterna màgica al projector de cinema familiar, amb les cintes de figures impreses o virolades diapositives per a les llanternes.

La festivitat religiosa

Un petit apartat dedicat a les festivitats religioses tan present en el calendari fins fa algunes dècades: ventalls de processó, palmes, recordatoris de comunió o impresos i dibuixos de processons, etc.

Autòmats

Una variada col·lecció d'autòmats majoritàriament francesos que en molts casos encara conserven el seus moviments originals, que han estat recuperats amb la recent restauració d'alguns exemplars. Destaca el pallasso equilibrista, la guitarrista, l'arpista o el mestre d'escola que renya i castiga un alumne poc aplicat.

Nines

Un nombrós grup de nines i accessoris que evocuen la preeminència d'aquesta joguina en el món infantil. Algunes conserven els seus vestits originals i són majoritàriament de final del segle XIX i inici del XX, i de les principals cases franceses, alemanyes i espanyoles.

Velocípedes i bicicletes

Entre l'oci i la mobilitat sostenible, al mig de la sala podem observar cinc exemplars d'antics velocípedes, a partir dels quals es posa de manifest l'evolució de la mida de les rodes, els pedals o el sistema de frens.

Soldadets de plom, guàrdia reial de Ferran VII

Taller Ortelli. Barcelona primera meitat del segle XIX

Diorama *La matança dels innocents*

Aiguafort acolorit. Martin Engelbrecht (1684-1756)

Gramòfon, *La Voz de su amo*
Barcelona, primer quart del segle XX

Praxinoscopi
França, final del segle XIX

Pallasso equilibrista
Autòmat. França, últim quart del segle XIX

Guitarrista
Autòmat. França (?), final del segle XIX

Arpista

Autòmat. França, final del segle XIX

Parella de domadors amb elefant, gos i nena

Autòmat. Segona meitat del segle XIX

Nina

Bébé Jumeau. França, final del segle XIX

Carrussel

Joguina de llauna. Barcelona, cap al 1900

Elefants de circ

Joguina de fusta. O'Galop (Marius Rossillon, 1867-1946)

Museu Frederic Marès © Foto: Guillem F-H

ACTIVITATS RELACIONADES

‘El mecànic i la ballarina’, un curtmetratge de Xavier

Amb motiu de la reobertura de la Sala de les diversions, l'artista francès Xavier (Xavier Vilató) ha dissenyat un projecte audiovisual inspirat en els autòmats. Aquest es compon de dos curtmetratges, un en clau documental i l'altre de ficció.

Màgia mecànica és la peça audiovisual que acompanya *in situ* la col·lecció d'autòmats de la sala i que permet veure com aquests es mouen i escoltar la seva música tan característica.

Per altra banda, *El mecànic i la ballarina*, protagonitzat per Numa Vilató i Valentine Villenet, a través del gènere de la pantomima posa en escena la història d'una ballarina autòmat i el seu mecànic.

Aquest curtmetratge està disponible al [canal Youtube del Museu Frederic Marès](#) des del passat 24 de novembre, dia en que es va produir l'estrena en línia, acompanyada d'una trobada gravada amb el director i els actors, també disponible al mateix canal.

Quan les condicions sanitàries ho permetin, durem a terme l'estrena presencial del curtmetratge en pantalla gran al Pati del Museu.

Xavier (Boulogne-Billancourt, França, 1958) és un artista francès molt vinculat a Barcelona, especialment al Museu Picasso i al Museu Frederic Marès, on al 2013 va portar a terme una exposició de la seva obra personal, titulada 'La Graine d'Amour. Xavier visita el Museu Frederic Marès'. Aquesta va ser una proposta artística basada en un curtmetratge de ficció inspirat en el propi Museu. Aquest 2020, Xavier torna al Museu per participar en la nova presentació de la Sala de les diversions a través d'un doble projecte audiovisual, format per *Màgia mecànica* i *El mecànic i la ballarina*.

"Crec que el Museu i jo estàvem destinats a trobar-nos i a recórrer una part de camí junts, perquè el seu eclecticisme es correspon d'una manera meravellosa amb el meu."

Xavier (La Graine d'Amour, 2013)

Cartell 'El mecànic i la ballarina'

Curtmetratge de Xavier

Diumenges tarda de diversió

Així mateix, quan la situació actual remeti i les condicions sanitàries ho permetin, arrancarem amb la proposta 'Diumenges tarda de diversió'. Aprofitant l'entrada gratuïta al Museu tots els diumenges de 15 a 20 hores, tindrà lloc al Pati la projecció del curtmetratge *El mecànic i la ballarina*, que es complementarà amb una visita a la Sala de les diversions, on poder gaudir en directe de l'autòmat del pallasso equilibrista en moviment, gràcies a la seva

vitrina adequada per aquesta finalitat. D'aquesta manera, els visitants podran passar una divertida tarda temàtica de diumenge al voltant de la Sala de les diversions.

VI Cicle 'Musicant el Museu Frederic Marès'

El VI cicle de concerts 'Musicant el Museu Frederic Marès' engegarà amb un concert inaugural inspirat en la Sala de les diversions que es durà a terme al Pati del Museu el 14 de març de 2021. Més endavant en donarem més detalls.

'Ni de nens ni de nenes! Jocs, rols i valors a la Barcelona del 1900 i avui'

Es tracta d'una visita dinamitzada per a públic escolar (2n i 3er cicle de primària) que es desenvolupa íntegrament a la Sala de les diversions. L'objectiu d'aquesta activitat, de 2 hores de durada, és crear una petita narració o escena, que serà representada en un diorama, i potenciar l'aprenentatge del treball en valors, com la desigualtat de gènere, el rol sexista del món de la joguina i el diàleg intergeneracional que s'estableix entre nens i adults.

Crèdits

Proposta museogràfica: Ernest Ortoll

Coordinació: Neus Peregrina

Conservació-restauració: Carme Sandalinas

Activitats relacionades: Miquel Àngel Iglesias i Berta Ribé

Disseny: Estudi Bonjoch, SL

Producció: CROQUIS, Dissenys, Muntatges i Realitzacions S.A.

Il·luminació: Haz Luz 17, SL

Restauració autòmats: Lluís Ribas, conservador-restaurador del Museu dels Autòmats del Parc d'Atraccions del Tibidabo

Disseny gràfic: Víctor Oliva. Disseny gràfic, SL

Projecte audiovisual: Xavier (Xavier Vilató)

- *El mecànic i la ballarina.* 9' 33"
- *Màgia mecànica.* 4' 50"

**Ajuntament
de Barcelona**

**MUSEU
FREDERIC
MARÈS**

Museu Frederic Marès
Pl. de Sant Iu, 5
08002 Barcelona
932 563 500
museumares@bcn.cat
barcelona.cat/museumares
facebook.com/MuseuFredericMares
twitter: [@MuseuFMares](https://twitter.com/MuseuFMares)

#volspujaralesgolfesdelMuseu

Oficina de premsa

Institut de Cultura de Barcelona

La Rambla, 99. 08002 Barcelona
Telèfon 933 161 069
Correu electrònic:
premsaicub@bcn.cat

Comunicació

Imma Mas
imasc@bcn.cat

Elena Gisbert
egisbertb@bcn.cat

Disposeu d'imatges i dossier en el següent enllaç:

<https://eicub.net/share/service/publicSite?node=workspace://SpacesStore/47803b5b-db21-4724-8fc1-dc1f37f5d8eb>